

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії ТНЕУ
С.І. Крисоватий
Протокол засідання
Приймальної комісії ТНЕУ
№ 4 від 6 лютого 2018 р.

ПРОГРАМА

*проведення вступного випробування
з «Історії України»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр*

Голова предметної екзаменаційної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Гомотюк О.Є.

Луцишин О.О.

Тернопіль 2018

Пояснювальна записка

Програма фахового вступного випробування із історії України призначається для вищих навчальних закладів IV рівня акредитації, які здійснюють вступне випробування із означеної дисципліни. Програму складено на основі повної загальної середньої освіти у відповідності до вимог Державного стандарту Головною метою є перевірка системи історичних знань, умінь та навичок, здатності до творчого мислення, судження, усвідомлення загальнолюдських цінностей у світлі історичних подій. Серед головних завдань перевірки знань із історії України є:

- визначення рівня сформованості історичної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень абітурієнта освітньому стандарту та чинній навчальній програмі;
- здатності порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- сутності основних проблем історії та сучасного буття народу України;
- основні закони та етапи розвитку людської спільності;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- розрізняти тенденційно подану інформацію.

Критерієм оцінки знань абітурієнтів є вміння аналізувати, узагальнювати, активно використовувати здобуті знання в нестандартній ситуації.

Основними компонентами програми є: зміст історичного навчального матеріалу, перелік вимог до рівня стандарту загальноосвітньої підготовки абітурієнтів, перелік рекомендованої літератури, критерії оцінювання. Завдання на випробування включають відкриті і закриті тести.

Зміст навчального матеріалу

Вступ

Сутність, форми, функції історичного знання. Предмет, методологія, джерела, періодизація історії України. Вітчизняна історіографія в минулому і сьогоденні: загальне й особливе. Історія України – невіддільна частина всесвітньої історії.

Україна – одна з коликів світової цивілізації. Головні етапи генези українського етносу. Українці – автохтоне (корінне) населення праукраїнських земель.

Первісна доба і перші цивілізації на території України

Становлення і розвиток людського суспільства. Первісні поселення на території України. Людське стадо. Рід. Матріархат. Давні форми релігійних вірувань. Масові переселення людей. Неолітична революція. Зародження орного землеробства. Папірархат. Суцільська община. Хліборобські племена Трипільської культури, їх суспільний устрій, заняття, релігійний культ. Трипільська спадщина в історії українського народу. Перші великі суспільні поділи праці. Вигрівання соціальних суперечностей.

Формування державотворчих традицій. Кімерійці, скіфи, сармати, їх розселення, суспільний устрій, господарство, воєнні походи. Велика та Мала Скіфія. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Рабовласницьке господарство, його криза. Велике переселення народів.

Походження слов'ян та їх розселення на території України. Етногенез слов'янства, його поділ на групи. Антський племінний союз. Воєнні походи анти, боротьба з готами й

аварам. Балканські війни. Східнослов'янські племена і державно-племінні утворення VII–VIII ст. Взаємовідносини з сусідніми народами. Політиський племінний союз. Заснування і розвиток Києва. Система оборонних споруд. Звичай, вірування, побут східних слов'ян.

Київська Русь

Становлення централізованої держави на чолі з Києвом. Руська земля. Києві Дір і Аскольд. Політичний утворення східнослов'янських племен середини IX ст. в арабських джерелах: Кушії, Славія, Арсанія. Теорії походження Київської Русі, її формування. Династичний переворот. Внутрішня і зовнішня політика князів Олега й Ігора. Востанні походи. Політика інкорпорації. Князівня Олега та її реформи. Візит до Константинополя. Посилення військової могутності Русі за князя Святослава. Походи на Схід і Балкани.

Розквіт Київської держави. Князь Ярослав. Завершення процесу об'єднання земель, зміцнення централізованої влади за князювання Володимира Великого. Захист кордонів. Печеніги. Адміністративно-політичні реформи. Хрещення Русі та його історичне значення. Династичні шлюби. Князі Святослав Олександрович та Мстислав Хоробрий. Економічне, політичне і культурне піднесення за правління князя Ярослава Мудрого. Державний лад. «Руська Правда» – перший збір давньоруського права. Перемога над печенігами. Міжкородні зв'язки і місце Київської Русі в історії Європи. «Гість Сирини». Проблема престолонаслідування. Запровадження принципу сеньйорату.

Ослаблення влади київських князів. Правління Ярославичів. Початок князівських міжусобиць. Любечський з'їзд князів. Зміна принципу сеньйорату принципом спадкового володіння. Боротьба з половцями. Відновлення могутності Київської держави за князювання Володимира Мономаха і Мстислава Великого.

Русь-Україна у період політичної роздробленості. Причини і передумови роздробленості Русі. Проблема порядку успадкування князівської влади. Зміна форми державного устрою. Система колективного сюзеренітету та дуумвіратів. Боротьба між князями. Сепаратистські тенденції. Виникнення нових політичних центрів. Перетворення у етнічній сфері. Економічний і політичний розвиток Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського, Галицького та Волинського князівств. Боротьба українських князівств із кочівниками. «Слово о полку Ігоревім». Наслідки та особливості політичної роздробленості Київської держави.

Монголо-татарська навала на українські землі. Утворення монгольської держави, особливості її соціально-економічного життя. Чингізхан. Початок завойовницьких походів. Битва на р. Калці. Напасті на Русь полчили хана Батия. Героїчна боротьба русичів проти загарбників. Встановлення монголо-татарського іга. Золота Орда. Форми і наслідки залежності руських земель від завойовників.

Історичне значення Київської Русі

Галицько-Волинська держава

Об'єднання українських земель у складі Галицько-Волинського князівства. Галицька земля, причини її економічного та політичного піднесення. Внутрішня і зовнішня політика Ростиславичів. Князь Володимирко. Правління Ярослава Осмомисла. Галицькі бої. Протистояння селянській польській і угорським загарбникам. Князь Володимир Ярославич. Припинення династії Ростиславичів. Політичний та соціальний розвиток волинських земель. Князь Роман Мстиславич. Утворення Галицько-Волинського князівства. Соціальні відносини та політичне становище.

«Королівство Русь» Данила Галицького. Занепад княжої влади у першій третині XIII ст. Князювання Ігоревичів. Володислав Кориничич. Втручання Угорщини й Польщі у справи Західної Русі. Корольові Коломан. Правління Мстислава Удатного. Романовичі. Роль Данила Галицького у зміцненні української держави. Розгром тевтонських ридарів. Битва під Ярославом. Васальна залежність від Золотої Орди. Відбудова держави. Ідея створення міжкородної антиваряжської коаліції. Зв'язки з Папою Римським. Коронація Данила Галицького. Військовий союз із Литвою. Боротьба проти Золотої Орди.

Галицько-Волинська держава наприкінці XIII – першій половині XIV ст. Внутрішня децентралізація в останній третині XIII ст. Князювання на Волині Василя Романовича та його сина Володимира. Правління Лева, Шарпа і Мстислава Даниловичів. Відновлення єдності Галицько-Волинської держави. Король Русі та князь Володимирій Юрій І. Утворення Галицької митрополії. Князювання Андрія і Лева Юрійовичів. Боротба проти ординції. Припинення династії Романовичів. Правління Юрія II Болотника та Любарт-Дмитра. Загарбання українських земель Польщею, Угорщиною, Литвою, Молдавським князівством. Володислав Опольський. Місце Галицько-Волинської держави в історії України.

Культура Русі-України княжої доби (IX – перша половина XIV ст.). Походження назв «Русь» та «Україна», їх перші вживання. Освіта і знання. Літописання. Література. «Слово о полку Ігоревім». Усна народна творчість. Ремісництво і зодчество. Образотворче та музичне мистецтво.

Україна під владою Литви і Польщі

Литовсько-Руська держава. Характер литовської експансії. Утвердження Литви на українських землях. Битва на р. Сині Води. Формування, устрій та суспільно-політичні відносини Литовсько-Руської держави. Кривська унія, її причини і наслідки. Князь Витовт. Грюнвальдська битва. Городельська унія. Ліквідація удільних князівств. Боротба за збереження автономії українських земель у складі Великого князівства Литовського у XV ст. Князь Свидригайло. Правління польського короля і великого князя литовського Казимира. Відновлення та остаточна ліквідація удільних князівств. Утворення Київської митрополії. Князівська змова.

Польська експансія на українські землі в другій половині XIV – середині XVII ст. Політика Польщі на західноукраїнських землях. Повстання під проводом Мухи. Посіршення геополітичного становища Великого князівства Литовського. Зміцнення Московської держави та її боротба за Чернігово-Сіверщину. Поселення турецько-татарської загрози. Люблінська унія, її суть і наслідки. Позитив української еліти на Люблінському сеймі. Україна в складі Речі Посполитої, її адміністративно-територіальний устрій. Наявність польсько-литовської адміністрації. Колонізація Східної України. Крипачтво. Боротба українського народу проти польсько-шляхетської експансії.

Національний та релігійний рух в Україні. Полонізація української знаті. Діяльність єзуїтів. Князь Василь-Костянтин Острозький. Братства та захист інших прав українського населення. Навчальні заклади. Книгодрукування. Берестейська церковна унія, її причини і наслідки. Греко-католицька церква у першій половині XVII ст. Місце української православної церкви в політичному житті України. Митрополит Петро Могила – просвітител, реформатор церкви.

Культура України середини XIV – першої половини XVII ст. Освіта і наука. Острозький та Києво-Могилянський колегіуми. Братські школи. Перші друкарні. Іван Федорович (Федоров). Література. Музика. Різдбарство і скульптура. Монументальне фрескове мистецтво. Живопис. Вплив європейського Відродження на розвиток української культури.

Українське козацтво

Формування козацтва на українських землях. Посилення соціального і національно-релігійного гніту в Україні. Українська колонізація Подніпров'я і Запоріжжя. Укодовиттво. Татарські набіги. Зародження українського козацтва, його сутність. Козацький лад. Господарська діяльність козаків. Формування фермерства. Антикозацька політика польського уряду. Організація роєвського козацтва, його завдання та військово-адміністративний устрій. Офіційне визнання цієї козацької «вольності». Дрібне боярство.

Запорізька Січ – відома козацька республіка. Натиск панства. Заснування Січі. Дмитро Вишневецький. Територія та адміністративно-політичний устрій Запорізької Січі. Козацька рада. Кім. Заняття, побут, звичаї, військово мистецтво, духовний світ запорізьких козаків. Паланки. Кобзарство. Зовнішня політика.

Боротьба з турецько-татарською експансією. Кримське ханство. Грозбищні набіги турків і татар. Непійницький рынок. Козацтво на карті міждержавних рубіжів. Прикордонна служба. Сухопутні і морські походи закордонців. Козацький флот. Петро Коваленко-Сагайдачний, його політична, військова та просвітницька діяльність. Похід на Москву. Хотинська війна.

Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст. Козацькі виступи 90-х років XVI ст., їх причини і наслідки. Кривонос Косицький та Северин Наливайко. Внутрішній розкол козацтва. Козацько-селянські рухи під проводом Марка Жмайла та Тараса Федоровича (Трипила). «Тарасова ніч». Статті для заспокоєння руського народу. Іван Сусима. Повстання 1637–1638 рр. Ординація Війська Запорізького реєстрового.

Українська національна революція під проводом Богдана Хмельницького

Причини, передумови та характер національно-визвольних змагань українців. Антиукраїнська політика польських правлячих кіл. Богдан Хмельницький. Підготовка повстання. Тактичні ради.

Перші перемоги. Гетьманські універсали. Переговори з Кримським ханством. Ідея автономії для козацького регіону. Спроба порозуміння з поляками. Битви під Житомиром, Корсунем, Паливицями. Подвиг Микоти Галагана (Бути). Заклик до всенародного повстання. Похід на західноукраїнські землі. Ліквідація польсько-шляхетського режиму в Україні. Українсько-польський перемир'я та його причини. Зміни в соціально-економічних відносинах. Становлення державної ідеї, її основні принципи.

Восни дії між Україною та Польщею в 1649–1653 рр. Збарзько-зборівська кампанія. Відновлення державності України. Адміністративно-територіальний устрій та органи влади Української держави. Збройні сили. Дипломатична діяльність. Похід на Молдавію. Битва під Берестечком. Білозерівська угода і обмеження влади гетьмана. Відновлення гніту польської шляхти. Битва під Батогом. Нове піднесення визвольної боротьби і ліквідація польського панування в Україні. Молдавська політика Б.Хмельницького і її крах. Жванецька кампанія.

Українсько-московський договір та його реалізація в 1654–1657 рр. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б.Хмельницького на Москву та її причини. Переяславська Рада та ставлення до неї різних суспільних верств і церков в Україні. Берестейні статті 1654 р., їх суть та наслідки. Включення України під протекторат Московської держави. Відновлення війни з Польщею. Визвольний похід на західноукраїнські землі та його невдача. Віленське перемир'я. Загострення відносин з Московією. Створення нової антипольської коаліції, її початкові успіхи та крах. Смерть Богдана Хмельницького. Місце України в міжнародних відносинах Європи часів Б.Хмельницького.

Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1676 роки)

Загострення кризи української державності у 1657–1663 рр. Ускладнення політичної ситуації в Україні після смерті Б.Хмельницького. Юрій Хмельницький. Скасування принципу спадковості гетьманства. Основні напрямки державної політики гетьмана Івана Виговського. Початок громадянської війни. Яків Барабаш та Мартин Пушкар. Порушення царським урядом умов Українсько-московської угоди 1654 р. Розрив відносин з Московією. Гадяцький договір. Українсько-московська війна. Конотопська битва. Усунення І.Виговського від влади та його причини. Переяславські статті гетьмана Юрія Хмельницького і обмеження автономії України. Московсько-польська війна. Чуднівський договір. Відхід від влади Ю.Хмельницького.

Розчленування України на Лівобережжя та Правобережжя. Україна у політичних планах Московії, Польщі, Туреччини. Боротьба старшинських угруповань за владу. Руїна Правобережжя та її причини. Гетьман Павло Тетера. Восни дії проти Московії. Повстання у Правобережній Україні. Призвання П.Тетери до влади. Чорна рада. Московські статті гетьмана Івана Бровковського. Посилення впливів Московії на українську державу

політику. Андрусівське перемир'я – змова Московської держави з Польщею про поділ України. Вбивство І.Ермоловського.

Боротьба гетьмана Петра Дорошенка за незалежність і територіальну цілісність Української держави. Внутрішня й зовнішня політика гетьмана П.Дорошенка на Правобережжі, Востні дії проти Польщі та їх невдача. Переговори з Московією. Похід у Лівобережну Україну. Вогн'ядання Козацької України. Новий розкол українських земель. Гетьман Дем'ян Многогрішний, Петро Суховій, Михайло Халенко, Остронська угода. Зближення з Туреччиною. Бучацька угода та її наслідки. Зречення гетьманства П.Дорошенка. «Книж. Сарматії та України, володар Війська Запорізького» Юрій Хмельницький. Бахчисарайське перемир'я. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Запад державності у Правобережній Україні і її перехід під владу Речі Посполитої.

Україна наприкінці XVII – XVIII століттях

Становлення Гетьманщини. Іван Мазепа та Пилип Орлик. Гетьманство Дем'яна Многогрішного. Глухівські статті. Захист державних інтересів України. Образина гетьманом Івана Самойловича і надання Українській державі аристократичного характеру. Ковтонські статті. Дальше обмеження української державності. «Великий гніт». Кримський похід 1687 р. Позбавлення гетьманства І.Самойловича.

Колоніальні статті. Гетьман Іван Мазепа та зміцнення авторитету державної влади. Соціалізація та культурно-просвітницька діяльність. Стосунки з Московією. Кримські походи. Повстання на чолі з Петром Іваненком (Петриком). Піліпівна війна та Україна. Спроба вогн'ядання українських земель. Похід війська І.Мазепи углиб Правобережжя. Посилення наступу російського царизму на політичну автономію України. Зростання антимосковських настроїв. Союз зі Швецією і боротьба за відновлення незалежності України. Московський терор. Полтавська катастрофа. Смерть І.Мазепи. Гетьман у вигнанні Пилип Орлик, його «Конституція» та державницька діяльність.

Посилення наступу російського царизму на автономію української України, його остаточна ліквідація. Образина гетьманом Івана Скоропадського. Решетилівські статті. Вельможницька політика Російської імперії щодо України в першій чверті XVIII ст. Утворення Малоросійської колегії. Наказний гетьман Павло Подуботок та його опір російській політичній ліквідації української автономії. Боротьба старшини за відновлення гетьманства. Зміцнення української державності за гетьмування Данила Апостола. «Рішительні пункти». Впровадження «Правління Гетьманського Уряду». Поширення діяльності «Тайної канцелярії» на територію Гетьманщини. Тимчасове відновлення гетьманського правління. Гетьман Кирило Розумовський. Остаточна ліквідація Катериною II гетьманства і відновлення Малоросійської колегії. Зруйнування Запорізької Січі, його причини і наслідки для українського народу. Арешти запорізької старшини. Скасування російським урядом рештків автономних прав Гетьманщини. Ліквідація військового та адміністративного устрою на Лівобережній Україні. Запровадження кріпачства.

Суспільно-політичне становище Слобідської, Південної, Правобережної та Засідної України. Колонізація Слобожанщини, її устрій, господарство, культурне життя. Причини ліквідації російським царизмом автономії Слобідської України. Заселення і розвиток Південної України. Запорізька Січ у другій половині XVII – XVIII ст. Колоній отаман Іван Сірко. Наступ на «вольності» Запоріжжя. Правобережжя та західноукраїнські землі під владою Польщі. Гайдамацький рух. Коліщчина. Максим Залізняк і Іван Гонта. Опришки. Олексєй Довбуш. Становище Закарпаття та Буковини.

Культура України у другій половині XVII – XVIII ст. Освіта. Касно-Могилівська академія. Література. Кошачі літописи. Григорій Скорохода. Перехід до нової української літератури. Книгодрукування. Музика і театр. Архітектура та образотворче мистецтво.

Українські землі під владою Російської імперії (кінець XVIII – XIX століття)

Суспільно-політичне та економічне становище наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Поділ Речі Посполитої та розмежування українських земель між Росією і Австрією. Адміністративно-територіальний устрій підросійської України. Висловлення Правобережжя до складу Російської імперії. Політичний та національний гніт українського народу. Ідеї навіру-назову. Русифікація. Рекрутщина. Колоніальна політика російського царизму. Запад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в Україні у першій половині XIX ст. Початок промислового перевороту. Загострення соціальних суперечностей. Антикріпосницька боротьба в Україні. Устали Кармелюк. Похід у Таврію «за волею». Робітничі виступи.

Початки національного відродження. Роль української інтелігенції в зростанні національної свідомості в Наддніпрянській Україні. Місія Василія Кікмени в Берлін (1791) як спроба відновлення автономії України. Герольдія. «Історія Русів». Суспільно-політичний рух наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Війна 1812 р. і участь у ній українського народу. Масонство. Поширення декабристського руху в Україні. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830–1831 рр. та його наслідки для України. Тарас Шевченко в національно-визвольному русі. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства, його програмні ідеї та діяльність. Репресії царизму проти кирило-мефодіївців.

Україна в умовах російських реформ другої половини XIX ст. Скасування кріпосного права в Наддніпрянській Україні; основні законодавчі акти, особливості, наслідки. Реформа адміністративно-політичного управління 60–70-х рр.; медицина, судова, військова, освітня. Центурні установи. Індустріалізація. Соціальні суперечності.

Український національний рух у 1860–1890-ті роки. Активізація українського національного руху в 60-ті роки. Перший український часопис «Основа». Виникнення громад та їхня культурно-освітня діяльність в другій половині XIX ст. Валуєвський циркуляр. Криза громадського руху. «Старогородівці». Володимир Антонович. Південно-Західний відділ Російського географічного товариства. Павло Чубинський. Репресії проти українства. Емський указ. Русифікація системи державного управління, суду, школи, науки. Українська політична еміграція. Михайло Драгоманов. Радикалізація українського руху. Поширення соціалістичних ідей. Марксистські турки та їх ставлення до українського питання. «Братство тарасівців», його роль у розвитку українського національного визвольного руху. «Вірую молодих українців».

Західна Україна в складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – XIX століття)

Розвиток західноукраїнських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Захоплення Західної України Австрією. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі Австрійської імперії. Економічна та культурна відсталість Галичини, Буковини і Закарпаття. Політика «освіченого абсолютизму» та її наслідки для населення Західної України. Аграрна, церковна та освітня реформи. Форми антикріпосницької боротьби. Рух опришків. Селянські виступи. Лус'ян Кобилянці. Початок українського національного відродження на західноукраїнських землях. Перше покоління будителів. Формування української інтелігенції. «Руська трійця». Суспільна діяльність Маркіана Шашкевича, Івана Вагилевича, Якова Головацького. Альманах «Русалка Дністровая».

Революція 1848–1849 рр. та її вплив на розвиток краю. Скасування панщини, його особливості й наслідки. Активізація національного руху на західноукраїнських землях у 1848–1849 рр. Головна Руська Рада, її програмні декларації та діяльність. Перша українська газета «Зоря Галичини». «Руський собор». Національні гвардії. Західні українці на з'їзді слов'янських народів у Празі. Собор руських учених. «Галицько-руська матиця».

Революційні події в Закарпатті та Північній Буковині. Наслідки революції 1848–1849 рр. для населення західноукраїнських земель.

Перетворення Західної України на «Гемонт» національного відродження (друга половина XIX ст.). Причини та початок трудової еміграції українців у другій половині XIX ст. Політичний компроміс Відня з угорцями та поляками, Українці в австрійському парламенті та галицькому сеймі. Посилення польських впливів у Галичині. Національний гніт. Москвофільі і народоніці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Видавнича діяльність. Наукове товариство ім. Т.Шевченка. Народна рада. Висловлювання Галичини з Наддніпрянською Україною. Пантелеймон Куліш. Вплив ідей Михайла Драгоманова на розвиток українського руху. Роль Михайла Грушевського в громадсько-політичному житті краю. «Радикальна політика», Іван Франко. Русько-українська радикальна партія – перша політична партія в Україні. Ідейні протиріччя між «старими» і «молодими» радикалами. «Україна ітредента» Юліана Бачинського. Ідея політичної самостійності України. Здобутки національного руху. Національно-демократична і соціал-демократична партії, їх програми та діяльність на західноукраїнських землях.

Українська культура XIX ст. Освіта і наука. Внесок Наукового товариства ім. Т.Шевченка в становлення національної науки. Праці з історії України. Література. Народження і поширення національного гімну «Ще не вмерла України». Театр. Музично-пісенна творчість. Образотворче мистецтво. Будівництво й архітектура.

Суспільно-політичний і національний рух в Україні на початку XX століття

Зростання організованості українського руху в Наддніпрянщині. Економічний розвиток і суспільно-політичний рух в Україні на початку XX ст. Політизація національного життя. Переростання культурно-освітнього громадського руху в національно-визвольний. Українська загальна організація. Виникнення, програми і політична діяльність українських політичних партій: РУП, УНП, УДП, УРП, УСДС, УСДРП.

Україна в демократичній революції 1905–1907 рр. Страйковий рух. Позиції політичних партій. Робітничі і селянські рухи. Революційна боротьба в армії і на флоті. Створення рад, професійних та селянських спілок. Перетворення Росії в конституційну монархію. Столипінська аграрна реформа та її вплив на Україну. Переселенський рух українського селянства в Російській імперії. Послаблення національного гніту. Піднесення українського руху. Створення «Просвіти», українських клубів, народних університетів. Діяльність української парламентської громади у I та II Державних думах Росії. Політична реакція в Україні після революції. Посилення національного гніту. Столипінський циркуляр 1910 р. Товариство українських поступовців.

Радикалізація національної боротьби на західноукраїнських землях. Західна Україна на початку XX ст. Обмеження політичних прав українців. Виборчий закон. Зловживання під час підготовки та проведення виборів. Національна дискримінація. Наростання українського спротиву. Страйки галицьких робітників. Аграрний рух. Трудова еміграція. Боротьба за реформу виборчої системи. Справа польського графа А.Потоцького. Змагання за український університет і національну школу. Вбивство Адама Коцюка. Боротьба польських та російських сил проти зростання українського національного руху в Галичині. Повага українських організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт», «Січові Стрілачі».

Україна в Першій світовій війні. Українські землі в планах воюючих держав. Політичне становище в Галичині, Закарпатті та Буковині. Головна українська рада. Вплив війни на Україну. Галицька бітва. Російська окупація Західної України. Репресії проти галицьких українців з боку російської та австрійської адміністрацій. Становище в підросійській Україні. Національно-визвольний рух в умовах війни. Створення легіону Українських січових стрільців та відновлення збройної боротьби за волю України. Громадсько-освітні та мистецькі структури УСС, їх національно-освітлююча, просвітня

та культурницька діяльність. Наслідки війни. Напрявання глибокої економічної та політичної кризи.

Українська національна революція 1917–1921 років

Центральна Рада: становлення національної державності. Лютнева демократична революція 1917 р. Створення органів влади Тимчасового уряду. Рада робітничих і солдатських депутатів. Політичні партії в Україні. Утворення Української Центральної Ради. II партійний склад і політична програма. Михайло Грушевський. Піднесення національно-визвольного руху в Україні. Всеукраїнський національний конгрес та його рішення. Українізація військових частин. I і II Всеукраїнські військові з'їзди. Місія делегації Центральної Ради до Петрограда та її невдачі. Всеукраїнський селянський і робітничий з'їзди. I Універсал Центральної Ради. Проголошення автономії України. Створення Генерального секретаріату. Володимир Винниченко. Переговори з делегацією Тимчасового уряду. II Універсал Центральної Ради, розширення її складу. Інструкція Тимчасового уряду. Загострення протиріч між Центральною Радою і Тимчасовим урядом. Жовтневий переворот у Петрограді, ставлення до нього Центральної Ради. III Універсал і проголошення УНР. Політичні партії України у виборах до Всеросійських Установчих Зборів. Маніфест Радичевому до українського народу з ультимативними вимогами до Центральної Ради. Скликання Всеукраїнського з'їзду Рад у Києві. Проголошення в Харкові радянської влади. Війна більшовицької Росії проти УНР. Похід російських військ на Київ. IV Універсал Центральної Ради та проголошення незалежності України. Прийняття Конституції УНР. Бій під Крутами. Сміське збройне повстання більшовиків у Києві. Стічні стріляни на захисті УНР. Захоплення Києва російськими військами, встановлення там радянської влади. Перехід Центральної Ради на Волинь. Брестський мирний договір, його причини і наслідки. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну, звільнення її від більшовиків. Взаємовідносини Центральної Ради з німецьким командуванням.

Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського. Державний переворот 29 квітня. Закони про тимчасовий державний устрій України. Внутрішня політика, зовнішньополітичний курс, національно-культурна діяльність гетьманського уряду. Новий адміністративний апарат. Збройні сили. Прорухи Гетьманату. Політика німецької окупаційної влади в Україні. Український повстанський рух. Революції в Німеччині та Австро-Угорщині. Форсування антигетьманської опозиції. Утворення Директорії, її склад, соціальна база. Володимир Винниченко. Послаблення гетьманського уряду, зміна його політичного курсу. Зречення влади гетьмана П.Скоропадського.

Встановлення влади Директорії: відродження та занепад УНР. Прихід до влади Директорії, її зовнішня та внутрішня політика. Відновлення УНР. Трудовий Конгресс України. Акт злуки УНР і ЗУНР та його значення. Інтервенція Антанти на півдні України. Друга війна більшовицької Росії проти УНР. Самон Петлюра. Відновлення Радянської влади в Україні. Політика «воєнного комунізму». Отаманизм. Нестор Махно. Спільний похід армій УНР і УГА на Київ. Боротьба з денікінцями. Третя війна більшовицької Росії проти України. Перехід армій УНР до тактики партизанської боротьби. Перший Зимовий похід. Варшавська угода. Польсько-український наступ на більшовиків та його невдачі. Другий Зимовий похід. Ризький мирний договір. Втрата української державності: причини і наслідки.

Національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях. Передумови національно-демократичної революції у Східній Галичині. Діяльність ЦВК. Українська конвентуанта. Дмитро Вітовський. Листопадовий зріз. Утворення ЗУНР, її органи влади, внутрішня і зовнішня політика. Кость Левинський, Євген Петрушевич. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Взаємовідносини між УНР і ЗУНР. Збройна боротьба проти польської агресії. Створення УГА. Місія Антанти. Армія генерала Ю.Галлера. Чортківська офензива. Окупація Східної Галичини польськими військами, її причини і наслідки. Національно-визвольна боротьба у Північній Буковині та Закарпатті, захоплення

їх інтегрованими державами. Основні уроки Української національної революції 1917–1921 рр. Причини поразки.

Культура України початку ХХ ст. Освіта. Наука. Література. Преса та видавництво. Театр. Музично-пісенна творчість. Образотворче мистецтво. Будівництво та архітектура.

Міжвоєнна Україна

під владою тоталітарної системи

Українські землі в умовах насадження комуністичного режиму та втягнення до складу СРСР. Встановлення комуністичної системи в Україні, її сутність. Політика «воєнного комунізму». Продпротекцізація. Діяльність комензамів. Причини та масштаби голоду 1921–1922 рр. Антицерковна політика держави. Придушення антибільшовицького повстанського руху. Перехід до нової економічної політики. Основні положення НЕПу та особливості впровадження в Україні. Створення СРСР і ліквідація суверенітету України. Утвердження однопартійності.

Національна політика більшовиків в Україні. Політика корекцій, її причини та особливості. Дерусифікація політичного і громадського життя. Кадровий візтик українців. Націонал-комунізм. Політичні погляди Миколи Скрипника, Олександра Шумського, Миколи Хвильового, Михайла Волобуєва. Опір політиці українців. Наслідки національного відродження. Зростання впливу національної ідеї. Задоволення потреб національних меншин. Згорання українців, її причини і наслідки. Посилання російських впливів.

Трагедія соціалістичної модернізації. Зміцнення командно-адміністративної системи і режиму особистої влади Йосифа Сталіна. Узурпація Комуністичною партією всіх сфер державного і суспільно-політичного життя. Заміна економічних методів управління господарством системою жорсткої централізації, його причини і наслідки. Сталінський «стрибок» в індустріалізацію. Основні джерела індустріалізації. Перші п'ятирічні плани. Стратегія прискореного розвитку важкої промисловості. Впровадження масового змагання. Підсумки індустріалізації, її ціна.

Криза хлібозаготівель 1927–1928 рр. Сталінський план суспільної колективізації та його реалізації в Україні. Масові репресії проти селян. Виселення в Сибір, Казахстан. Кампанія «ліквідації куркульства як класу». Селянські збройні повстання. «Замороження від успіхів». Економічні, соціальні, культурні втрати в українському селі в ході колективізації. Голодомор 1932–1933 рр. – цілеспрямована злочинна політика більшовицького керівництва. «Закон про п'ять колосків».

Розгортання масових репресій в Україні. Застосування фізичного і психологічного терору. Політичні процеси 20–30-х років в Україні: характер і особливості. Справа «Спілки визволення України», «Спілки української молоді», «Українського національного центру». Погром Української автокефальної православної церкви. Політика «воєнного атеїзму», «партійні частки». Конституція УРСР 1937 р. Терор 1937–1938 рр. «Розстріляне відродження». ГУЛАГ. Громадянсько-політичне життя, його бюрократизація.

Становище української культури. Ліквідація масової неписьемності і перехід до загальної обов'язкової початкової освіти. Становище середньої і вищої школи. Наука. Особливості розвитку літератури. Ідеологізація музичного, театрального, образотворчого мистецтва. Релігійне життя в Україні. Руїни старих традицій і значай, знищення пам'яток культури. Досягнення і втрата культурної революції. Комуністичний погром української культури.

Західноукраїнські землі в 20–30-ті роки ХХ століття

Національна політика Польщі на окупованих територіях. Авсесія західноукраїнських земель. Рішення Ради послів Антанти 1923 р. Опозиційне ставлення до окупаційного режиму. Економічна відсталість Польщі, її поділ на Польщу «А» і Польщу «Б», Польські осадники на українських землях. Наступ на національні права українців в Галичині та на Волині. Обмеження впливу української інтелігенції у

суспільстві. Становище греко-католицької і православної церков. Пашифікація. Осуд польського уряду Літою Напів.

Український визвольний рух. Основні течії у визвольному русі західних українців проти польського панування. Політичні партії та організації «легального сектора», їх платформи і соціальна база. УНДО. Українська соціалістична радикальна партія. «Пресвіта». «Союз українців». «Рідна школа». Діяльність молодіжних організацій. Становище вищої освіти та науки. Український тасмій університет. Кооперативний рух. Роль греко-католицької церкви в суспільно-політичному житті Західної України. Митрополит Андрей Шептицький. Піднесення і занепад комуністичного руху. Діяльність «Самаробу». Організаційні витоки українського націоналізму. Створення УВО. Сигет Коновалець. Політична доктрина інтегрального націоналізму Дмитра Донцова. Утворення ОУН та її діяльність. Тактика «перманентної революції». Вбивство Є. Коновальця в Роттердамі. Розкол в українському націоналістичному русі. Андрій Мельник, Степан Бандера. Спроба «нормалізації» українсько-польських стосунків та її крах.

Становище українців Буковини, Бессарабії та Закарпаття. Захоплення Північної Буковини та Бессарабії Румунією. Хотинське (1919) і Татарбунарське (1924) повстання. Громадське та культурне життя краю в період відносно лібералізації румунського окупаційного режиму. Українська національна партія. Активізація українського націоналістичного руху.

Українські землі під владою Чехословаччини. Економічне становище. Розвиток української освіти. Протиборство москвофільської, русинофільської й українофільської національних орієнтацій. Мюнхенська змова. Проголошення автономії Карпатської України. Августин Волошин. Віденський арбітраж. Вибори до крайового Сейму. Початок угорської агресії. Проголошення державної незалежності Карпатської України. Героїчний опір окупантам. Загарбання Карпатської України Угорщиною. Культурно-освітній розвиток західних українців.

Україна в роки Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х років)

Українські землі на першому етапі війни (вересень 1939 – червень 1941 р.). «Українське питання» в європейській політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецький альянс. Причини, передумови, початок Другої світової війни. Пакт Ріббентропа-Молотова. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Договір про дружбу і кордон. Народні збори Західної України та їх рішення. Територіальні вимоги СРСР до Румунії. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх «радикалізація». Соціально-політичні перетворення в Західній Україні у 1939–1941 рр., їх суперечливий характер. Масові репресії проти місцевого населення. Опір утвердженню комуністичного режиму на західноукраїнських землях. Втечі у німецьку зону окупації. Український центральний комітет. Діяльність ОУН. Становище населення східних областей України.

Встановлення нацистського окупаційного режиму та народний опір йому. Україна у планах Німеччини. Початок німецько-радянської війни, її цілі та характер. Сутність військової доктрини СРСР та її реалізація. Радянсько-німецьке воєнне співвідношення на українському відтинку фронту. Оборонні бої літа-осені 1941 р. Причини поразки Червоної армії у початковий період війни. Загороджувані загони, штрафні роти та батальйони. Українські землі в умовах нацистської окупації. Розчленування України як історично-географічної та політичної цілісності, її пограбування. Злочини гітлерівців проти населення. Рух Опору. Ставлення ОУН до війни. Проголошення у Львові Акту відновлення Української держави. Діяльність «похідних груп». Репресії нацистів проти ОУН. Перехід націоналістів до боротьби на два фронти. Створення та діяльність УПА. Тарас Чупринка. Армія крайова. Українська головна визвольна рада. Радянський партизанський рух у тилу нацистів. Демонстрації радянської присутності.

Взаємодії радянських партизанів з ОУН-УПА. Садір Ковчак. Діяльність націоналістичних та радянських відділених груп.

Битва за Україну. Курська битва і початок вигнання гітлерівців з України. Героїзм трудівників тилу. Чернігівсько-Прип'ятська операція. Освоєння Донбасом. Форсування Дніпра. Наступ у напрямку Запоріжжя і Дніпропетровська. Визволення Києва. Україна на завершальному етапі війни (1944–1945 рр.). Звільнення Закарпатської України. Вогніщани українських земель. Внесок українців у розгром нацистської Німеччини. Українське питання на Ялтинській конференції. Територіальні зміни УРСР після війни. Входження України до складу держав-засновниць ООН.

Труднощі післявоєнної відбудови. Втрата України в роки війни. Пріоритетний розвиток галузей важкої промисловості. Зміцнення військово-промислового комплексу. Створення атомної зброї. Труднощі і проблеми сільського господарства. Голод 1946–1947 рр.

Радянизація західних областей України. Насильницька колективізація. Масові репресії та депортації населення. Зростання агентурно-інформаційної мережі держбезпеки. Ліквідація української греко-католицької церкви. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА проти тоталітарного ладу. Примусове переселення українців у 1943–1946 рр. Операція «Вісла».

Нова смуга масових репресій в СРСР. Створення концентраційних таборів. Масові депортації народів. Ідеологічний наступ сталінізму на спроби культурно-національного відродження в Україні. Боротьба з інкомисленням. Цитування української інтелігенції. Постанови ЦК КП(б)У з питань літератури і мистецтва. Боротьба проти «антиколективізму» перед Заходом. Політична поліція СРСР. Початок «холодної війни». Культурне життя України в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Від досталінізму до несталінізму: Україна в середині 1950-х – першій половині 1980-х років

Десятиліття контролюваного лібералізму. Україна після смерті Сталіна. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Спроби лібералізації політичного режиму. XX з'їзд КПРС. Критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв комуністичних репресій. Реформа Микити Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення. Освоєння цілинних земель. Кукурудзяно-горохова спонса. Ради народного господарства. Зародження руху «шістдесятників», їх ідеали і цінності, роль у національно-культурному житті. Початок наступу на шістдесятників. Розповсюдження «самвидаву». Нові політичні репресії. Антирегіональна кампанія. Прорахунки у зовнішній політиці. Усунення М.Хрущова від влади.

Поглиблення системної кризи тоталітарного режиму (друга половина 1960-х – середина 1980-х років). Перебіг в кримській керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України. «Косагинська реформа»: суть, мета, методи, підсумки, критика її зторгання. Ідеологія «розвинутого соціалізму». Відмова від «реформаторства» і курс на соціально-економічну «стабільність» при Л.Брежнєвій. Валові показники. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті. Надходження «нафтодоларів», їх вплив на добробут народу.

Зміна політичного курсу. Посилення репресій проти шістдесятницького руху в Україні. Діяльність першого секретаря ЦК КПУ Петра Шенеста та причини його унічищення. Володимир Щербинський як провідник русифікаторської політики центру. Дальше обмеження прав України. «Великий погром» 1972 р. «Частка» керівних державних і партійних кадрів республіки. Курс на прискорення «злиття націй». Посилення реакції в духовному житті. Спотворення історії України. Наслідки русифікації в Україні. Нова Конституція УРСР.

Дисидентський рух. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. Самостійницький, національно-культурницький, правозахисний та релігійний напрями

українського дисидентства. Українська робітничо-селянська спілка. Левоко Лух'янська. Форми опротиву комуністичному тоталітаризмові. Самвидав. «Український вісник». В'ячеслав Чорновіл. Демонстрації протесту. Василь Макух, Микола Бериславський, Олександр Гриник. Українська гетьманська група. Микола Руденко. Боротьба з іншою свідомістю. Тюремні ув'язнення та психушки. Василь Стус, Олександр Тихий, Юрій Литвин, Валерій Марченко. Адміністративні переслідування. Значення українського дисидентського руху. Супротивність культурного і духовного життя в Україні.

Україна на перехіді: 1985–1991 роки

Горбачовська «перебудова» в українському контексті. Пошуки шляхів модернізації суспільства, їх необхідність. Погіршення економічної та суспільно-політичної ситуації. Гальмування перебудовних процесів в Україні. Структурний дисбаланс економіки. Спроби подолати ринок з централізованим плануванням. Шахтарські страйки. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Зростання національної свідомості. Активізація суспільно-політичного життя в Україні. Спілка письменників України – провісник українського національного відродження. Виявлення злочинів тоталітарного режиму. Повернення забутих імен. Створення і діяльність «неформальних» груп та організацій. Український культурологічний клуб. Товариство Лева. «Меморіал». Товариство української мови ім. Т.Шевченка. Поява незалежних українських видань. Перші несанкціоновані мітинги. Відродження національної символіки. Відставка В.Щербинського. Прийняття закону «Про мову в Українській РСР». «Живий ланцюг», присвячений Акту звинувачення УНР і ЗУНР. Святкування 500-річчя українського козацтва. Демонтаж пам'ятників Леніну. Рух за легалізацію УГКЦ та УАПЦ. Формування багатонарційності. Народний рух України за перебудову, його програма та соціальна база. Партизанське будівництво. Вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих Рад. Утворення демократичного блоку.

Від Декларації про державний суверенітет України до референдуму про її незалежність. Діяльність Верховної Ради України. Протистояння між «групою 239» та Народною радою. Декларація про державний суверенітет України. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної незалежності. Голодування студентів у Києві. Загострення економічного становища. Посилення соціальної напруги в суспільстві. Страйковий рух. Інспірування сепаратистських настроїв. Березневий референдум 1991 р. Новоогарьовський процес і Україна. Спроби державного перевороту у Москві та його провал. Акт проголошення незалежності України. Заборона діяльності КПУ. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. Вибори Президента України. Історичне значення проголошення незалежності України.

Становлення незалежної України

Перші здобутки і перші втрати: Президент Леонід Кравчук. Міжнародне визнання Української держави. Остаточний демонтаж СРСР. Угода про співдружність. Незалежних Держав. Діяльність парламенту України в галузі державного і економічного будівництва. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Закон «Про громадянство України». Затвердження державної символіки. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності.

Проблеми соціально-економічного та політичного реформування українського суспільства. Зникнення темпів промислового і сільськогосподарського виробництва. Труднощі національно-культурного відродження, розвитку науки, освіти, духовності. Міжнаціональні відносини і їх правове регулювання в Україні. «Декларація про національність України». Кризька автономія. Загострення протистояння між законодавчою та виконавчою гілками центральної влади. Кампанія 1994 р. по виборах до Верховної Ради та Президента України.

Реформи та ілюзії: Президент Леонід Кучма. Соціально-економічна та політична платформа новообраного Президента, кроки по її реалізації. Прийняття Конституції

Україна. Грошова реформа. Наростання економічної кризи та соціальної напруженості наприкінці 90-х років. Формування «тіньової» економіки. Корупція та хабарництво.

Виборі перегони 1998–1999 рр. «Реформа заради добробуту» прем'єр-міністра Віктора Ющенка. Початок економічної стабілізації. Прем'єр-міністри Анатолій Ківа та Віктор Янукович. Політична криза 2000–2001 рр. «Касетний скандал». Вбивство Георгія Гонгадзе. «Україна без Кучми». Вїзт в Україну Папи Римського. Парламентські вибори 2002 р. Загострення протистояння між пропрезидентським і опозиційними силами.

Українська помаранчева революція. Початок президентської виборчої кампанії 2004 р. і українське суспільство. Президент Віктор Ющенко. Діяльність уряду прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко та Юрія Сидчука.

Парламентські вибори 2002 р. «Коаліція». Другий прихід у владу Віктора Януковича. Діяльність уряду М.Азарова.

Основні орієнтири зовнішньої політики. Діяльність України на міжнародній арені. Концепція української зовнішньої політики. Набуття Україною без'ядерного статусу. Участь України у мирових процесах ООН, у програмі «Партнерство заради миру», в діяльності Ради Європи та інших міжнародних інституцій. Основні вектори зовнішньої політики президента В.Януковича. Українська діаспора на сучасному етапі.

Нові тенденції в культурному та духовному житті України.

Критерії оцінки навчальних досягнень

Початковий рівень

Абітурієнт називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні "так — ні"); має загальне уявлення про лічбу часу в історії, визначає послідовність однієї події (на рівні "раніше — пізніше"). Абітурієнт може визначити історичну подію, постать за ознакою: співвіднести рік зі століттям, століття — з тисячоліттям (на рівні "так — ні").

Середній рівень

1) Абітурієнт може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідати на запитання вихода; визначати окремі ознаки історичних понять, назвати основні дати.

2) Абітурієнт може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом); встановити послідовність подій на основі знання їх дат; у цілому правильно називає історичні терміни; може користуватися джерелами історичної інформації.

Достатній рівень

1) Абітурієнт у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), виокремлює окремі ознаки явищ та процесів; встановлює послідовність і тривалість історичних подій; використовує документи як джерело знань.

2) Абітурієнт володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі більшого опису і логічного відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами у межах теми, встановлює синхронність подій у межах теми.

3) Абітурієнт у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими історичними документами; може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу; узагальнювати та застосовувати ці знання.

Високий рівень

1) Абітурієнт володіє набутих знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела

інформації; спієставляє і систематизує історичні дані і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів; встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії.

2) Абітурієнт володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.

3) Абітурієнт у повному обсязі опанував програмовий матеріал; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичних явищ.

При рецензуванні відповідей враховуються наступні чинники:

- змістовність викладу – повне, конкретне, чітке розкриття теми з використанням найважливіших історичних фактів, їх оцінка з висновками й узагальненнями;
- логічність – послідовне, чітке висвітлення історичного матеріалу;
- багатство мови – вживання історичних термінів, синонімів, образних висловів тощо. Багатство мови зумовлює використання історичних документів, знання літературних пам'яток епохи, історико-публіцистичних творів;
- правильне вживання слів – забезпечується дотриманням норм української літературної мови, відсутністю слів-паразитів, жаргонних словотворень, русизмів, правильною анимовою і написанням історичних термінів.

Список рекомендованої літератури

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К., 1991.2.
2. Антонович В. Що принесла Україні укр. – Чернівці, 1992.3.
3. Апанович О. Гетьмані України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993.
4. Апанович О. Збройні сили України і пол. XVIII ст. – К., 1969.
5. Апанович О. Розповіді про запорізьких козаків. – К., 1991.
6. Апанович О. Українсько-російський договір 1654 р. Міфи і реальність. – К., 1994.
7. Аркас М. Історія України-Русі. – К., 1990.
8. Багалій Д. Нарис історії України. – К., 1994.
9. Баган О. Націоналізм і націоналістичний рух. Історія та ідеї. – Дрогобич, 1994.
10. Багатопартійна Українська держава на початку XX ст. Програмні документи перших українських політичних партій. – К., 1992.
11. Бандера С. Мій життєпис //Державність. – 1992. – №1.
12. Бандера С. Перспективи української революції. – Мюнхен, 1978.
13. Бантши-Камєнський Д. Історія Малої Росії. – К., 1993.
14. Баран В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953–1985 рр. – Львів, 1992.
15. Баран В. Україна 1950–1960-х років: еволюція тоталітарної системи. – К., 1996.
16. Баран В., Козак Д., Терпачовський Р. Походження слів'ян. – К., 1991.
17. Белаш А., Белаш В. Дороги Історії Миколи. – К., 1993.
18. Білець І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953. Кн. 1–2. – К., 1994.
19. Вілюсова І., Різаків С. «Жити стало краще, жити стало веселіше...» // Грані. – 2001. – 12 – 18 березня.
20. Бойко О. Історія України. – К., 1999.
21. Бойко О. Україна 1991–1995: тіні минулого чи контури майбутнього? – К., 1996.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ТНЕУ

А.І. Крисоватий

*Критерій оцінювання
рівня знань вступників на вступному випробуванні
з «Історії України»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр*

Затверджено на засіданні ПК ТНЕУ
Протокол № 4 від 06.02.2018 р.

Голова предметної екзаменаційної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Гомотюк О.С.

Луцишин О.О.

Тестове завдання із «Історії України» складатиметься із 15 завдань на множинний вибір та двох теоретичного завдань.

Питання оцінюються балами: тестова частина – 150 балів, теоретична частина – 50 балів.

Максимальна сумарна кількість балів – 200.

- «Рівень I» тестового завдання оцінюється у 5 балів за правильну відповідь;
- «Рівень II» тестового завдання оцінюється у 10 балів за правильну відповідь;
- «Рівень III» тестового завдання оцінюється у 15 балів за правильну відповідь;
- «Рівень IV» теоретичного завдання оцінюється у 25 балів за правильну відповідь.

Бали знімаються у випадку: неправильної відповіді на питання тестової частини – відповідно 1 бал за кожен неправильну відповідь чи відсутність відповіді; на питання теоретичної частини – 2 бали.

1.	При виконанні теоретичного завдання	
	а) не виявлено ознак творчого й осмисленого знання, відповідь побудовано на основі констатації фактів;	0,5 балів
	б) не виявлено ознак володіння методами історичного аналізу, не розкрито причинно-наслідкові та функціональні зв'язки;	0, 5 балів
	в) теоретичні положення не пов'язані з практичною діяльністю	0,5 балів
	г) допущено незначні помилки у з'ясуванні хронології	0,2 бали
	д) допущено окремі неточності у формулюванні думки	0,2 бали
2.	При виконанні тестового завдання	
	а) не вказано усіх правильних відповідей	0,5 бали
	б) за виправлення при вказанні відповіді	0,2 бали

Вступнику виставляється загальна сума балів – різниця між максимально можливою та знятою кількістю балів.